

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manna Animæ Sev Exercitium Facile Simul Et Fructuosum Illis, Qui Quoquo Modo Vacare Orationi Desiderant

Segneri, Paolo

Dilingæ, 1699

XVII. Cor durum malè habebit in novissimo. Eccl. 3. v. 27.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48281](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48281)

XVII.

Cor durum male habebit in novissimo. Eccl. 3. v. 27.

Considera à te percipi non posse, quodnam sit istud cor durum, de quo sermo est, nisi prius intelligas, quod proprie durum dicatur. Res materiales possunt in triplici differentia spectari. quaedam sunt duræ, quæ teneant, aliæ fluidæ. fluidæ sunt, quæ non habent formam in se propriam, quæ determinentur, sed aptantur ad formam, uti solet Aqua, quæ recipit figuram vasis, in quo illam recipit, & quaquaversum se trahit, tolli, deprimi, prout placet. Tætera habent formam propriam, sed non habent, ut eam facile relinquunt, & induunt alienam, prout videre est in eadem aqua à densatâ in nivem, quæ si habent formam propriam, ita habet, ut facili manu eam possis fingere in globum, pyramidem, statuam, ut lubet. Duræ non solum habent formam, sed ita habent, ut eam mordicus teneant, unde franges potius quam franges, quod sufficit, ut non recipiant formam alienam, uti denique facit eadem aqua in Alpinam glaciem durata. Jam verò totidem sunt differentia cordis humani ante oculos DEI, etsi non ita appareant oculis nostris. In quibusdam est fluidum instar aquæ in statu suo naturali, & tale ijs inest, qui nequidem habent propriam, si ita loqui licet, voluntatem, sed totos se conformant Divinæ, à qua pro arbitrio

se regi sinunt. quod nos invitavit, qui dixit: *Effunde sicut aquam cor tuum ante conspectum Domini. Thr. 2. v. 19.* In alijs si non fluidum, saltem tenerum est, ut aqua, quæ transivit in nivem, & tale ijs inest, qui non tam facile se conformant in omnibus uti primi voluntati Divinæ, sed neque omnino illi opponere se volunt, quia malent illi parere, quam graviter displicere. In alijs denique non modò tenerum non est, sed etiam durum instar aquæ, quæ ex nive transivit in glaciem. & tale ijs inest, qui difficillimè se submittere voluntati DEI, nec verentur, ut prohibidine suâ vivant, illum etiam offendere gravissimè. His postis haud ægrè intelligis, quale sit cor illud, de quo Sapiens loquitur, cum ait: *Cor durum male habebit in novissimo.* Cor durum, si sensu proprio loquamur, cor est inobediens. *Cor suum posuerunt ut adamantem, ne audirent legem. Zach. 7. v. 12.* Miserum te, si malâ sorte cor ejusmodi tibi obtigit. utinam proprium lacerare pectus possis, ut illud eximas. Roga Dominum, ut si non habeas cor fluidum instar aquæ, saltem habeas tenerum, habeas carneum, quod est naturale hominis, sed non lapideum. *Auferam à vobis cor lapideum, & dabo vobis cor carneum. Ezech. 11. v. 19.*

2. Con.

2. Considera, quæ sit causa, cur de corde hoc duro dicatur: *malè habebit in novissimo*, quæ est hora suæ mortis. Causa est, quia cor istud nesciet acceptare mortem debitam cum resignatione, non assuevit se submittere voluntati Divinæ, dum viveret, & ideo nec in morte sciet, quæ faciatur: quippe si id facere adeo difficile visum est in rebus longè minoris moliminis, quanto gravius videbitur in ea, quæ est maximè ardua, asperaque, uti mors est. Verum est, clarè cerneret, omnino esse necessè se submittere, velit, nolit. Sed hoc ipsum illud reddet inquietum, anxium, afflictum, dejectum, & ideo quomodo in statu adeo turbato se disponeret ad cogitandum, ut deceret, de anima sua eos eliciendo actus, quorum tunc est tanta necessitas? Atque hæc una est ratio, ob quam *cor durum malè habebit in novissimo*. Sed ista tenet ex parte hominis. Alia superest ex parte DEI, atque hæc est, quod ad pervincendum cor istud non sufficiat adhibere DEUM auxilia tantum ordinaria, quia est *cor durum*: opus foret applicare manum per illud genus gratiæ, quæ est *quasi malleus conserens petram*: Jer. 23. v. 23. hoc est, ad auxilia, quæ plus habent ponderis, & extraordinaria vocantur. Ista verò quomodo DEUS depromet in utilitatem hominis, qui continuo se adeo rebellem demonstravit? *Cum perverso*, agebat David DEO, *perverseris*. hoc ipsum scilicet dicitur, quod hinc audisti: *Cum duro duriter ages*. Bel-lam. in Ps. 27. v. 29. & ideo cor istud *malè habebit in novissimo*, quia non habebit, quæ illud laetetur: me igitur verba ista in quocumque cer sensu, Intransitivo, ut vocatur significent: *malè se habebit in novissimo*, & jam vides malè se habebit, quia malè erit dispositum, est ratio, ut dicebam, remanente te hominis. vel in sensu transitivo significent: *malè habebit in novissimo habere*. Et vides malè habiturum, quia de gratia, quæ deberet abundare, ratio, quam diximus se tenere a DEI. Itaque hoc illi accidit, cuidam infelici peccatori, qui morti, cum pro more juvenis cerdote ijs suppeditatis argumentis magis excitarent ad eliciendum doloris, fiducia, amoris erga DEUM tantisper immotus hæsit in equo, & tum prorumpendo in metaphora se digna dixit: *Dum panis, & culter non fecerunt tam finijr*. Dum sic loquebatur, sus est stultus partiri culpam in duo, cor scilicet & gratiam, quibus cordi esset tribuenda. Sed culter usualis non sufficit, quidum? an secures proferebantur est necesse mutari cultros, sed optime scimus, posse DEUM ea usurpare auxilia, quibus nulli silit cor obstinatum, sed nos ignoramus, etsi possit, eum ad id. Vide ergo quantum in te sit mutari. quæ autem ratione commota qua indurescere? sensum commota aqua fit nix, è nive glacies, & glaci-

domita crystallus. *Gelavit Crystallus*
ab aqua, qualis olim erat, & sicut lori-
ca indurata se aquis. Eccl. 43. v. 22.

3. Considera, quâ ratione deponen-
 tes sic à corde tam maligna durities, si
 fuerit, quod abut, in ea verferis. usur-
 ganda efficacia remedia. Præcipuum
 dicitur à Sponsa. *Anima mea, di-*
cedat illa, liquefacta est, ut dilectus lo-
quens est. Cant. 5. v. 6. Quid putas
 eam verbis istis voluisse inferre? an
 quod sit soluta in lacrymas, in deli-
 quia, in suavitates, quibus tantopere
 inhiant personæ spirituales? Sensus
 iste non admodum quadraret magnæ
 ejus perfectioni. Ostendere voluit, se
 esse paratissimam admittere ductum
 sui Dilecti, quin propriæ formæ quid-
 quam retineat, proat in rebus illis ac-
 cidere diximus, quæ non tantum sunt
 tenera instar nivis, sed fluidæ instar
 aquæ. quo autem medio consecuta est
 dispositionem tam insignem? Au-
 dendo loquentem Dominum. *Ani-*
ma mea liquefacta est, ut Dilectus locu-
tus est. Ecce igitur, quid ad propo-
situm nostrum facere te oporteat. au-
dire DEI Verbum. Hoc duplex est.
unum in anime, alterum vivum. In-
anime auditur in libris spiritualibus,
vivum in Oratione. His duobus te
impende, lectioni scilicet librorum
spiritualium, & meditationi: & vi-
debis cor illud, quod forrè in pectore
tuò durius nunc est alpinâ glacie, pau-
lulum colliquefcere, donec facile in-
ferat aqua fluat. Verùm si nunquam
audias loquentem Dominum ad eò a-
marabilem, actum est, quia nunquam
R. P. Pauli Segneri Mama Anima.

ejus amabilitatem cognosces, & con-
 sequenter amabis nunquam. & si non
 ames, quomodo ea facilitate sequeris
 illum, ut fluida faciunt? Parum non
 erit, si saltem duci te sinas ut tenera.
 sed hoc quoque fiet, fiet, inquam, ut
 semper durior existas, genium tuum
 ejus legi præferendo. *Cor ejus indur-*
abitur tanquam lapis. Job. 41. v. 14.
 & sic demum in morte malo loco te in-
 venies. *Cor durum malè habebit in no-*
vissimo.

4. Considera cor durum non so-
 lum malè habiturum in morte: *malè*
habebit. sed etiam malè habere in vita.
malè habet. Sapiens tamen hoc loco
dicere noluit: malè habet in vita, sed
solum malè habebit in morte: in novis-
simo. Sciebat enim quantumvis cor
ejusmodi pessimè etiam in vita habeat,
malum suum non agnoscere, ideòque
nec curare. Imò nemo est, qui feli-
ciorem se reputet in terra, quam qui
vivens pro arbitrio non curat legem.
Quis est Dominus, ut audiam vocem
ejus? Exod. 5. v. 2. non ita in morte.
In morte cor istud, quod malum suum
non agnoscebat in vita, ad eò durum
erat etiam contra urgentiores consci-
entia stimulos, id magis ceteris agnos-
ceret, quia magis videbit interitum
suum irreparabilem. atque ideo e-
quidem emollietur satis ad perturba-
tionem, non emollietur satis ad dolo-
rem, ad confidentiam, ad salutem.
considerans eum, dicit tunc infelix lo-
quens de DEO, considerans eum timo-
re sollicitor. DEUS mollivit cor meum.
& omnipotens conturbavit me. ceu di-
ceret:

P p p

ceret : ille Dominus, qui ut DEUS mihi manifestat, quanto dignus esset amore, *mollivi cor meum* : eodem tempore tanquam omnipotens, qui mihi manifestat, quantum punire me possit ; *conturbavit me*. non movit, non compunxit ; sed solum conturba-

vit. Job. 23. v. 17. & ita demerere clude ; *cor durum male habet* ; *novissimo* potius quam in vita ; si male habet in vita, hoc non scit. in morte non habedum inveniet id reparandi.

XVIII.

Estote misericordes, sicut & Pater vester misericors est. Luc. 6.

1. **C**onsidera, cum dicitur : *Estote misericordes, sicut & Pater vester misericors est*, particulam *sicut* non precipere aequalitatem, sed similitudinem : quis enim est, qui aquare unquam possit misericordiam DEI, qua virtus præ ceteris adeo illum aestimabile facit? Non parum erit similitudine conlectari. & hoc est, ad quod præfenti sermone te Christus invitavit. Ita est : non ait : *Miseremini, sicut & Pater vester miseretur*. sed *estote misericordes &c.* ut non solum ad actum, sed ad habitum aspiret, qui omnem perfectionem continet. Cura quamvis hatum perfectionum pro vitibus intelligere, ut saltem parte aliquâ imiteris, uti facit, qui opera præstantissimi alicujus in mundo. artificis ad perfectum suum delineare satagit.

2. Considera Misericordiam esse voluntatem succurrendi alienis miseris, easque sublevandi. Voluntas ista ex duplici capite proficisci potest. ex charitate, & commiseratione. cum à charitate nascitur, multo perfectior est, quam cum nascitur à commiseratione,

quippe charitas virtutis miseratio non est virtus, sed tenentitudinis naturalis, quare dum inclinat aliquando etiam de alieno malo. In DEO Misericordia è charitate manat, quia puro amore, qui ipsum movet, frans sublevandas miserias, non è commiseratione, que aliter tem imponat. *Miserere*, *oro*. Exod. 33. v. 19. non est ejusmodi affectuum : cum debilitatem denotent, ut sunt ad suppleendum defectum qui habet veram charitatem, non est commiseratione, succurrendum aliorum miseris. solum necesse est, ita ad ad aspectum movetur. *Estote misericordes, sicut & Pater vester misericors est.* Requiritur, succurrendum miseris non simplici miserantis affectu, sed charitativis, quò majus sit meritum actionis.